

**POŽIADAVKY NA POSUDZOVANIE ÚSTAVNEJ AKCEPTOVATELNOSTI
ZÁSAHU DO OSOBNOSTNÝCH PRÁV SUDCU NAJvyššieho SÚDU
SLOVENSKEJ REPUBLIKY**

U sudcu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sa žiada celkom nepochybne vyšší štandard akceptovateľného správania ako u ostatných občanov a túto skutočnosť je potrebné rigoróznym spôsobom zohľadniť pri rozhodovaní o zásahu do jeho osobnostných práv.

(Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 224/2016 z 12. apríla 2017)

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 12. apríla 2017 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza (sudca spravodajca), zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Lajosa Mészárosa vo veci sťažnosti obchodnej spoločnosti Ringier Axel Springer Slovakia, a. s., Prievozská 14, Bratislava, zastúpenej Advokátskou kanceláriou BĀNOS s. r. o., Mierové námestie 2, Galanta, v mene ktorej koná advokát Mgr. Róbert Bānos, ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 26 ods. 1 a 2 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 10 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 4 Co 567/2014 z 8. apríla 2015 v potvrdzujúcej časti týkajúcej sa povinnosti odporkyne ospravedlniť sa navrhovateľovi a zaslať navrhovateľovi ospravedlnenie ako doporučenú zásielku, za účasti Krajského súdu v Bratislave, takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo obchodnej spoločnosti Ringier Axel Springer Slovakia, a. s., na slobodu prejavu a slobodné rozširovanie informácií podľa čl. 26 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky v spojení so základným právom na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a jej právo na slobodu prejavu a slobodu rozširovania informácií podľa čl. 10 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v spojení s právom na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 4 Co 567/2014 z 8. apríla 2015 v potvrdzujúcej časti týkajúcej sa povinnosti odporkyne ospravedlniť sa navrhovateľovi a zaslať navrhovateľovi ospravedlnenie ako doporučenú zásielku **p o r u š e n é b o l i .**

2. Rozsudok Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 4 Co 567/2014 z 8. apríla 2015 v potvrdzujúcej časti týkajúcej sa povinnosti odporkyne ospravedlniť sa navrhovateľovi a zaslať navrhovateľovi ospravedlnenie ako doporučenú zásielku **z r u š u j e** a vec mu **v r a c i a** na ďalšie konanie.

3. Obchodnej spoločnosti Ringier Axel Springer Slovakia, a. s., **p r i z n á v a** úhradu trov konania v sume 545,69 € (slovom päťstoštyridsaťpäť eur a šesťdesiatdeväť centov), ktorú je Krajský súd v Bratislave **p o v i n n ý** uhradiť na účet jej právneho zástupcu Advokátska kancelária BĀNOS s. r. o., Mierové námestie 2, Galanta, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

Odôvodnenie:

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 23. februára 2016 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti Ringier Axel Springer Slovakia, a. s., Prievozská 14, Bratislava (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej Advokátskou kanceláriou BĀNOS s. r. o., Mierové námestie 2, Galanta, v mene ktorej koná advokát Mgr. Róbert Bános, ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 26 ods. 1 a 2 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 10 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 4 Co 567/2014 z 8. apríla 2015 v potvrdzujúcej časti týkajúcej sa povinnosti odporkyne ospravedlniť sa navrhovateľovi a zaslať navrhovateľovi ospravedlnenie ako doporučenú zásielku (ďalej aj „napadnutý rozsudok“).

Zo sťažnosti a z príloh k nej priložených vyplýva, že sťažovateľka je účastníčkou konania vedeného Okresným súdom Bratislava II (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 7 C 242/2012 v postavení odporkyne (v citáciách aj „odporca“, pozn.) vo veci ochrany osobnosti a náhrady nemajetkovej ujmy. Navrhovateľ svoj návrh proti sťažovateľke odôvodnil tak, že denník ... ktorý vydáva sťažovateľka, uverejnil v období od 15. júna 2011 až do 9. decembra 2011 v printovej aj elektronickej forme niekoľko článkov, v ktorých bolo predstretých *«širokej verejnosti niekoľko nepravdivých vyselektovaných a významovo „posunutých“ informácií zo súkromného stretnutia navrhovateľa a ďalších osôb, ktoré neprimerane prirovnal k tragickému počinu strelca ... v jednej z mestských častí Bratislavy v auguste 2010. Vyvodené závery o neadekvátnom počínaní všetkých aktérov stretnutia podporil pohoršujúcimi reakciami vysokých ústavných činiteľov... taktiež uviedol, že predmetom stretnutia uskutočneného dňa 16. 10. 2010 v Rajeckých Tepliciach, bola spolková činnosť viažuca sa k členstvu navrhovateľa v občianskom združení s názvom ... Počas celého trvania stretnutia členov spolku, na ktorom bol prítomný navrhovateľ, nedošlo k žiadnej udalosti, či javu, s ktorým je dovolené spojiť expresívne a urážlivé slovné spojenia (zvrátený žúr, zvrátená párty, kontroverzná oslava, zvrhľý žúr, zvrátená zábavka, škandalózný žúr, kontroverzná akcia, žúrka) ako to urobil denník ...»* (citované z rozsudku okresného súdu sp. zn. 7 C 242/2012 zo 16. júna 2014, pozn.).

Okresný súd o návrhu navrhovateľa rozhodol rozsudkom sp. zn. 7 C 242/2012 zo 16. júna 2014 (ďalej aj „rozsudok okresného súdu zo 16. júna 2014“), v ktorého výroku sa uvádza:

«Odporca je povinný v lehote 10 dní od nadobudnutia právoplatnosti rozsudku ospravedlniť sa navrhovateľovi v denníku ... a ospravedlnenie uverejniť s výrazným titulkom na prvej strane denníka v znení „ospravedlnenie denníka ... sudcovi Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ...“, pričom použitá veľkosť písma musí zodpovedať veľkosti písma titulky denníka ... zo dňa 15. júna 2011 („Zvrátený žúr sudcov“) s pokračovaním ospravedlnenia na celej druhej strane denníka ..., bez redakčného komentára alebo akéhokoľvek zásahu, opätovným uvedením názvu ospravedlnenia v znení „Ospravedlnenie denníka ... sudcovi Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ...“, pričom použitie veľkosti písma názvu ospravedlnenia musí zodpovedať veľkosti písma použitého vo vydaní denníka ... zo dňa 15. júna 2011, str. 2 s názvom „Zvrátená zábava na masakri z Devínskej!“, a s textom ospravedlnenia umiestneným na celej druhej strane v znení:

„Spoločnosť Ringier Axel Springer Slovakia, a. s., Bratislava... uverejnil v denníku ... v dňoch 15. júna 2011, 16. júna 2011, 17. júna 2011, 18. júna 2011 a 19. júla 2011 sériu

článkov s názvami: *Zvrátený žúr sudcov!*, *Zvrátená zábava na masakri z Devínskej!*, *Nehorázny žúr sudcov – s podtitulkom – Páni právnici, pozrite do týchto očí!*, *Sudcovia podržali svojich kolegov zo žúru!*, *Páni, aj teraz Vám je tak do smiechu?!* a rovnako uverejnil túto sériu článkov aj v internetovom vydaní na webovej stránke <http://www.cas.sk> (ďalej aj „inkriminované články“). V označenej sérii článkov denník ... uviedol ... sudcu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ako priameho účastníka „zvrátenej párty alebo zvráteného žúru sudcov, prokurátora a advokáta, ktorá sa hrala a zabávala na účet vraha ..., strelca masakry z Devínskej Novej Vsi“. Uvedené tvrdenie o účasti... sudcu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky na „zvrátenej párty“ alebo na „zvrhnutí žúre či zvrátenom žúre“, s ktorými boli spojené porovnania na „hru na masového vraha ... z masakry v Devínskej Novej Vsi“ nie sú pravdivé.

Za ich uverejnenie, ktoré malo za následok značný zásah do občianskej a profesnej cti a dôstojnosti... sudcu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sa ospravedľujeme. Išlo o hrubo zavádzajúce a nepravdivé skutkové tvrdenia a z nich vyvedené hodnotiace závery a prirovnania.“

Odporca je povinný v lehote 10 dní od nadobudnutia právoplatnosti rozsudku zaslať navrhovateľovi ako doporučenú zásielku písomné ospravedlnenie rovnakého znenia.

Súd návrh v časti určenia, že navrhovateľ je oprávnený na náklady odporcu uverejniť text ospravedlnenia v printových médiách – denník ..., ako aj v elektronických médiách – ..., ako aj v agentúrach ... zamietla.

O nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch a o trovách konania súd rozhodne v konečnom rozsudku.»

Proti rozsudku okresného súdu zo 16. júna 2014 sťažovateľka podala odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd napadnutým rozsudkom tak, že čiastočný rozsudok okresného súdu v napadnutej (vyhovujúcej) časti týkajúcej sa povinnosti sťažovateľky ospravedlniť sa navrhovateľovi, ako aj jej povinnosti zaslať navrhovateľovi ospravedlnenie ako doporučenú zásielku potvrdil. Zároveň bol napadnutým rozsudkom krajského súdu čiastočný rozsudok okresného súdu zo 16. júna 2014 v zamietajúcej časti týkajúcej sa určenia oprávnenia navrhovateľa na náklady sťažovateľky uverejniť text ospravedlnenia v printových a elektronických médiách a v agentúrach ... zrušený a vec bola v tomto rozsahu vrátená okresnému súdu na ďalšie konanie.

Sťažovateľka podala proti rozsudku krajského súdu sp. zn. 4 Co 567/2014 z 8. apríla 2015 dovolanie, ktoré Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) uznesením sp. zn. 3 Cdo 1030/2015 z 11. januára 2016 odmietol ako neprípustné podľa v tom čase platného a účinného § 243b ods. 5 v spojení s § 218 ods. 1 písm. c) Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“).

Sťažovateľka v sťažnosti predovšetkým zdôrazňuje, že pred samotným zverejnením informácií týkajúcich sa navrhovateľa bola splnená podmienka preverovania pravdivosti informácií. Vo vzťahu k namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 26 ods. 1 a 2 ústavy a práva podľa čl. 10 dohovoru sťažovateľka uvádza, že v konaní pred všeobecnými súdmi bolo preukázané, že „skutkové tvrdenia a hodnotiace úsudky o predmetom stretnutí boli vyjadrené na základe správania účastníkov tohto stretnutia“, a to takto:

«I. samotný výber miesta stretnutia – stretnutie sa odohralo v reštauračnom zariadení, ktorý nesie názov „...“ a ktorého vnútorné priestory obsahujú napodobeniny zbraní, fotografie a iné veci z „mafianskeho“ prostredia...»

II. „pobehovanie“ účastníka stretnutia s maketou zbrane a modrými slúchadlami na ušiach na miestach prístupných verejnosti, ktorým vítal žalobcu a ostatných účastníkov stretnutia...

III. „pobehovanie“ účastníka stretnutia s maketou zbrane a modrými slúchadlami na ušiach vo vnútorných priestoroch predmetného reštauračného zariadenia...

IV. tanec účastníka stretnutia so soškou spravodlivosti, počas ktorého prítomní tleskali...

V. vulgárny a neúctivý ústny prejav prokurátora ... k ostatným účastníkom stretnutia...

VI. stanovy občianskeho združenia ... zachytené vedľa makety samopalu s modrými slúchadlami.»

Podľa názoru sťažovateľky bol verejný záujem na zverejnení inkriminovaných článkov, ich účelom bolo informovať „... verejnosť o nevhodnom správaní členov občianskeho združenia ... a predstaviteľov súdnej moci“. Sťažovateľka tvrdí, že vychádzala z pravdivého a autentického skutkového základu, na základe ktorého vyjadrila pravdivé skutkové tvrdenia a primerané hodnotiace úsudky o predmetnom stretnutí, ktorých pravdivosť sa nedá objektívne preukázať („zvrátená párty“, „zvrátený žúr“, „zvrhlý žúr“).

Sťažovateľka zastáva názor, že „rozhodnutím krajského súdu bol[a] ukrátený[á] na svojich ústavných právach a slobodách. Zároveň považuje rozhodnutie krajského súdu za veľmi významné, týkajúce sa obmedzenia slobody tlače a prejavu, ak krajský súd sankcionuje médium za to, že sprostredkuje verejnosti informácie o nevhodnom správaní predstaviteľov súdnej moci na predmetnom stretnutí resp. zakladajúcej schôdzi Občianskeho združenia ... Krajský súd aplikoval zákonné normy a posúdil skutkový a právny stav veci v rozpore s ústavou, čím porušil ústavné práva sťažovateľa. Európsky súd pre ľudské práva konštantne pripomína, že tlač je strážnym psom demokracie a hrá významnú úlohu v právnom štáte, pretože dovoľuje slobodnú hru politickej diskusie.“

V nadväznosti na uvedené výhrady sťažovateľka zdôrazňuje, že krajský súd napadnutým rozsudkom rozhodol v jej neprospech aj napriek tomu, že má podľa

„- stabilizovanej judikatúry ESJP, z ktorej ústavný súd pri rozhodovaní porovnateľných vecí vychádza, privilegované postavenie (zvýšenú ochranu),

- navrhovateľ bol a je predstaviteľom súdnej moci - verejným činiteľom, ktorý musí v zmysle stabilizovanej judikatúry ESJP strpieť vyššiu mieru kritiky v porovnaní s inými fyzickými osobami,

- skutkový základ, z ktorého sťažovateľ vyjadril hodnotiace úsudky bol pravdivý a autentický, zachytený na fotografiách a videozáznamoch,

- sťažovateľ postupoval v dobrej viere a navrhovateľa a aj ďalších účastníkov stretnutia požiadal o vyjadrenia sa k predmetnému stretnutiu resp. zakladajúcej schôdzi Občianskeho združenia ...,

- namietané články sa dotýkali vecí verejného záujmu, o ktorých sú novinári nielen oprávnení, ale aj povinní verejnosť informovať,

- namietané články boli formulované prevažne formou hodnotiacich úsudkov o nevhodnom správaní účastníkov stretnutia resp. členov zakladajúcej schôdze Občianskeho združenia ...“.

Podľa názoru sťažovateľky sa krajský súd v napadnutom rozsudku „ústavne neakceptovateľným spôsobom vysporiadal s konfliktom medzi slobodou prejavu a právom na ochranu osobnosti... neodôvodnene daná prednosť právu na ochranu osobnosti pred právom na slobodu prejavu“, a tým porušuje jej základné práva podľa čl. 26 ods. 1 a 2 ústavy a právo podľa čl. 10 ods. 1 dohovoru.

Namietané porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom krajského

súdu sťažovateľka odôvodňuje tým, že krajský súd konal v rozpore s § 205a ods. 1 písm. b) a d) OSP, keďže nevykonal ňou navrhované dôkazy, ktoré mali podľa jej názoru pre rozhodnutie vo veci význam, s odôvodnením, že „*by nepreukázali legitimitu a oprávnenosť zásahu odporcu do osobnostných práv navrhovateľa*“. V tejto súvislosti ďalej sťažovateľka namieta, že krajský súd sa neriadil požiadavkami vyplývajúcimi z § 157 ods. 2 OSP a v napadnutom rozsudku neuviedol, „*akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil*“.

Krajský súd konal podľa sťažovateľky v rozpore s § 118a ods. 2 OSP, keď vyhlásil, že „*navrhované dôkazy, zaslané súdu po vyhlásení uznesenia o skončení dokazovania, sú vzhľadom na neopodstatnenosť vo vzťahu k rozhodnutiu vo veci nadbytočné. ... na túto situáciu je... neaplikovateľné ust. 118a ods. 2 OSP.*“. Podľa názoru sťažovateľky je s prihliadnutím na § 170 ods. 2 OSP uznesenie o skončení dokazovania uznesením o vedení konania, a preto ním súd nie je viazaný. To zároveň znamená, že ak všeobecný súd po vyhlásení uznesenia o skončení dokazovania dospeje k záveru, že rozhodnutie vo veci si vyžaduje doplnenie alebo zopakovanie dokazovania, môže tak urobiť.

Podľa sťažovateľky krajský súd napadnutým rozsudkom porušil jej práva garantované ústavou a dohovorom aj tým, že svoje skutkové zistenia a právne závery riadne neodôvodnil, pričom sa len obmedzil na konštatovanie výsledkov jeho hodnotenia bez logického vysvetlenia zistených skutočností s použitím súvisiacich právnych ustanovení. Konkrétne sa krajský súd nedostatočným spôsobom vysporiadal s právnou argumentáciou

«- *týkajúcou sa naplnenia verejného záujmu (nevyjadril sa k rovnováhe medzi verejným záujmom a individuálnym záujmom navrhovateľa na zachovaní súkromia,*

- *... o skutočnosti, že ... „napodobňuje“ ... a bol s týmto jeho konaním uzročený,*

- *... ohľadom oficiality predmetného stretnutia, t. j. zakladajúcej schôdže občianskeho združenia ... v napádanom rozsudku sa nevyjadril k dôvodom, prečo predmetné stretnutie nepovažuje za zakladajúcu schôdzu, naproti tomu uvádza predmetné stretnutie ako „súkromné“ ...,*

- *... ohľadom „ankety“, ktorou sťažovateľ namietal presný opak toho, čo konštatoval Okresný súd Bratislava II. v odôvodnení svojho rozsudku, t. j. že výsledkom ankety bolo to, že u väčšiny respondentov táto fotografia evokovala strelca z Devínskej Novej Vsi, a napriek tomu na 16 strane napádaného rozsudku uviedol, že „Odvolací súd má za to, že modré slúchadlá boli symbolom masakry v Devínskej Novej Vsi nie pre akúkoľvek verejnosť, ale len pre príbuzných obetí tohto činu, pre jeho vyšetrovateľov a napr. pre podnikateľov zaoberajúcich sa prípadne zberateľstvom, či predajom takýchto predmetov, a podobne.“*

... ohľadom primeranosti hodnotiacich úsudkov sťažovateľa a skutkového podkladu, uvedenou na stranách 10 až 14, a 20 až 22 odvolania - nezdôvodnil, prečo nepovažuje argumentáciu sťažovateľa za relevantnú, naproti tomu na strane 16 napádaného rozsudku len konštatuje, že hodnotiace úsudky vychádzajú z nepravdivého skutkového podkladu a teda predmetná kritika nie je primeraná, t.j. ide o kritiku nelegitímnu.».

Okrem už uvedeného sťažovateľka namieta aj to, že krajský súd „*jasne a zrozumiteľne nezdôvodnil prečo nevykonal navrhované dôkazy uvedené na strane 8 až 10 odvolania, naproti tomu na strane 18 konštatoval, že navrhnuté dôkazy nevykonali... vzhľadom na to, že by nepreukázali legitimitu a oprávnenosť zásahu sťažovateľa do osobnostných práv žalobcu,*

- *nevysporiadal sa s právnou argumentáciou sťažovateľa uvedenou na stranách 14 a 15 odvolania - nevyjadril sa k argumentácii sťažovateľa k výkladu ustanovenia § 34 ods. 7 zákona č. 385/2000 Z. z., t. j. že zverejnenie tváre žalobcu nebolo neoprávnené,*

- nevysporiadal sa s argumentáciou sťažovateľa uvedenou na strane 14 odvolania - nevyjadril sa k argumentácii sťažovateľa ohľadom tanca účastníka stretnutia so soškou spravodlivosti, počas ktorého prítomní tleskali a bavili sa na ňom, nakoľko podľa názoru prvostupňového súdu toto konanie nemožno považovať za nemorálne či inak opovrhnutiahodné.“.

Sťažovateľka formuluje zásadné výhrady aj proti záveru krajského súdu, podľa ktorého tvrdenie, že v predmetnej veci hodnotiaci úsudok – išlo o „zvrhlý žúr“, vychádza z nepravdivého skutkového podkladu, a preto je (bola) predmetná kritika neprimeraná. Sťažovateľka v tejto súvislosti uvádza tieto argumenty:

„... skutkový podklad bol pravdivý, o čom svedčí aj znalecký posudok zo dňa 25. 05. 2013, ktorý bol vyhotovený Kriminelistickým ústavom Praha, Polícia Českej republiky ... Tento náš názor podporujú aj svedecké výpovede v občianskom konaní o ochranu osobnosti ... Dňa 10. 11. 2014 vypovedal za Kriminelistický ústav Praha ČR ... a taktiež ..., znalec z odboru kriminalistika, odvetvie grafická diagnostika, ktorému súd predložil k nahliadnutiu dodatok k Odbornej analýze.“

Sťažovateľka tiež argumentuje, že jej tvrdenie, že navrhovateľ sa zúčastnil predmetného stretnutia, je pravdivé a nespochybniteľné, „nakoľko to vyplýva z výpovede samotného navrhovateľa, svedkov a taktiež fotografií a videodokumentácie, ktorá je založená v súdnom spise“.

Sťažovateľka vyjadruje nesúhlas aj s ďalším záverom obsiahnutým vo výroku rozsudku okresného súdu zo 16. júna 2014 a potvrdeným v napadnutom rozsudku krajského súdu, podľa ktorého vo vzťahu k ... „... Išlo o hrubo zavádzajúce a nepravdivé skutkové tvrdenia a z nich vyvedené hodnotiace závery a prirovnania.“. Sťažovateľka v tejto súvislosti argumentuje, že «... Z uvedeného však nie sú zrejme predmetné „hrubo zavádzajúce a nepravdivé skutkové tvrdenia“, pokiaľ však má ísť o „tvrdenie o účasti ..., sudcu Najvyššieho súdu na „zvrátenej party“ alebo na „zvrhľom žúre či zvrátenom žúre“, s ktorými boli spojené porovnania na „hru na masového vraha ... z masakry v Devínskej Novej Vsi“ tak uvádzame, že „zvrátená party“, „zvrátený žúr“, „zvrhlý žúr“, „hra na masového vraha“ nie sú skutkové tvrdenia, ale hodnotiace úsudky. Vo výrokoch napadaného rozsudku teda nie sú uvedené a špecifikované konkrétne skutkové tvrdenia, ktoré majú byť hrubo zavádzajúce a nepravdivé, a ktorými mal sťažovateľ zasiahnuť do osobnostných práv navrhovateľa. Z vyššie uvedených dôvodov považujeme vyššie uvedený výrok Okresného súdu Bratislava II, ktorý potvrdil Krajský súd v Bratislave za protiústavný, nezákonný a nelogický.

Považujeme za nesprávne posúdenie veci Krajským súdom v Bratislave, ktorý sa stotožnil s právnym záverom uvedeným v rozsudku Okresného súdu Bratislava II na strane 25, a to že nemožno teda povedať, že ide o pravdivé tvrdenie, pokiaľ sa tvrdí, že ... napodobňoval strelca ..., nakoľko iba on sám môže vedieť, čo týmto konaním mienil, pričom on sám to nepotvrdil.

K uvedenému je však potrebné uviesť, že sťažovateľom vyjadrené „napodobňovanie strelca ...“ je jeho hodnotiacim úsudkom a nie skutkovým tvrdením, a preto samotný ... ani jeden z účastníkov stretnutia nemôže potvrdiť, resp. vyvrátiť pravdivosť tohto hodnotiaceho úsudku sťažovateľa. Je potrebné rozlišovať, či je informácia skutkovým tvrdením, alebo či je hodnotiacim úsudkom. Je podstatné, či obsahom prejavu sú empiricky overiteľné fakty, teda konštatovanie určitej objektívnej skutočnosti, alebo či má prejav charakter hodnotiaceho (hodnotového) úsudku, t. j. subjektívneho názoru či postoja.».

K hodnotiacim úsudkom obsiahnutým v inkriminovaných článkoch uverejnených v denníku ... sťažovateľka ďalej uvádza, že *«pokiaľ ide o ich skutkový základ, bolo v konaní preukázané, že vychádzajú z pravdivých skutočností. Máme za to, že u každej nezúčastnenej osoby, ktorej sú hoci len zbežne známe udalosti týkajúce sa strelby v Devínskej Novej Vsi oprávnené vyvoláva dojem „hry na ...“. Skutkový základ, ktorý sťažovateľ obdržal, bol dostatočný pre hodnotiace úsudky, ktorého výsledkom je odsúdenie a ostrá kritika správania účastníkov stretnutia občianskeho združenia ... Sťažovateľ má za to, že kritiku žalobcu (i ďalších účastníkov predmetného stretnutia) obsiahnutú v sporných článkoch nemožno považovať za neprimeranú kritiku, ktorá by predstavovala neoprávnený zásah do osobnostných práv žalobcu. Aj keby boli hodnotiace úsudky hodnotené ako mimoriadne expresívne, z hľadiska miery expresivity však ani tieto výrazy za daných okolností nemožno považovať za výrazy presahujúce úroveň zodpovedajúcu účelu ich použitia. Šokovať čitateľov nepredstavuje tzv. exces, teda vybočenie z medzí nutných k dosiahnutiu sledovaného legitímneho účelu (cieľa), ktorým je v danom prípade poukázanie na správanie žalobcu, sudcov Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, Krajského súdu v Žiline a prokurátora Generálnej prokuratúry, ktoré podľa názoru autorov uverejnených článkov nezodpovedá požiadavkám, ktoré sú na nich kladené vzhľadom na ich postavenie verejných činiteľov a (osobitne) členov najvyšších (v širšom zmysle) justičných inštitúcií v štáte.»*

Podľa názoru sťažovateľky išlo vo veci o kritiku vecnú, keďže *„na základe konkrétnych skutočností umožňovala vytvoriť si vlastný názor na jej závery a s prihliadnutím na to, že na strane žalobcu išlo o sudcu Najvyššieho súdu SR, bola aj primeraná formou a obsahom, ktoré nevybočovali z medzí nutných na dosiahnutie sledovaného cieľa. Podstatou kritiky totiž bolo poukázať na správanie sa účastníkov stretnutia zakladajúcich členov združenia ..., medzi ktorými boli aj niekoľkí sudcovia NS SR (vrátane žalobcu), námestník generálneho prokurátora, ktoré správanie sťažovateľ hodnotil ako konanie, ktoré sa vymyká zásadám morálky a je v rozpore so zaužívaným pojmom správania sa v súlade s dobrými mravmi.“*

Nesprávne sú podľa sťažovateľky závery krajského súdu, že predmetné stretnutie bolo súkromné, keďže išlo o zakladajúcu schôdzu občianskeho združenia ..., ako aj o tom, že predstavitelia súdnej moci majú nárok na recesiú v rámci medzí slušnosti. V tejto súvislosti sťažovateľka poukazuje na § 30 ods. 1 zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sudcoch“), podľa ktorého sa sudca musí zdržať všetkého, čo by mohlo narušiť vážnosť a dôstojnosť funkcie sudcu.

Na základe uvedených skutočností sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„Základné práva spoločnosti Ringier Axel Springer Slovakia, a. s. na slobodu prejavu a na slobodné rozširovanie informácií podľa čl. 26 od ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky a jej právo na slobodu prejavu a slobodu rozširovania informácií podľa čl. 10 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v spojení so základným právom na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právom na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu Bratislava zo dňa 08. 04. 2015 č. k. 4 Co/567/2014-704 porušené boli.

2. Rozsudok Krajského súdu Bratislava zo dňa 08. 04. 2015 č. k. 4 Co 567/2014-704 sa zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

3. Krajský súd v Bratislave je povinný uhradiť sťažovateľovi trovy konania do 15 dní od doručenia tohto nálezu na účet jeho právneho zástupcu.“

Vychádzajúc z odôvodnenia sťažnosti, ústavný súd ustálil, že sťažnosť smeruje proti rozsudku krajského súdu sp. zn. 4 Co 567/2014 z 8. apríla 2015 vo vyhovujúcej časti týkajúcej sa povinnosti sťažovateľky ospravedlniť sa navrhovateľovi a zaslať mu ospravedlnenie formou doporučenej zásielky.

Uznesením sp. zn. II. ÚS 224/2016 zo 17. marca 2016 ústavný súd prijal sťažnosť sťažovateľky na ďalšie konanie, pričom zároveň odložil vykonateľnosť napadnutého rozsudku krajského súdu vo vyhovujúcej časti týkajúcej sa povinnosti odporkyne ospravedlniť sa navrhovateľovi a zaslať navrhovateľovi ospravedlnenie ako doporučenú zásielku.

Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd vyzval predsedu krajského súdu, aby sa vyjadril k sťažnosti a zároveň oznámil, či trvá na ústnom pojednávaní vo veci. Krajský súd sa na základe výzvy ústavného súdu vyjadril k sťažnosti v prípise sp. zn. Spr 3217/16 z 22. apríla 2016, v ktorom v spojení s vyjadrením predsedníčky senátu „4Co“ ... predovšetkým uviedol, že „... v odôvodnení tohto rozhodnutia (napadnutého rozsudku krajského súdu, pozn.) je uvedené stanovisko senátu 4Co, právne i vecné odôvodnenie jeho rozhodnutia, na ktoré poukazuje a ktorého sa pridriava v celom rozsahu. Taktiež poukázala na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Cdo/1030/2015 zo dňa 11. 01. 2016, ktorým bolo dovolanie odporcu proti potvrdzujúcemu výroku rozsudku Krajského súdu v Bratislave rozsudkom č. k. 4Co/567/2014-704 zo dňa 08. 04. 2015 odmietnuté, pričom v tomto uznesení sa Najvyšší súd Slovenskej republiky vysporiadal s námietkami dovolania, ktoré sťažovateľ uvádza aj vo svojej ústavnej sťažnosti.“.

Predseda krajského súdu zároveň oznámil, že netrvá na ústnom pojednávaní vo veci sťažnosti.

Ústavný súd 20. mája 2016 podľa § 51 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) doručil navrhovateľovi v napadnutom konaní pred všeobecnými súdmi sťažnosť a vyjadrenie predsedu krajského súdu pre informáciu a na prípadné zaujatie stanoviska. Navrhovateľ doručil svoje stanovisko ústavnému súdu 7. júna 2016, v ktorom zdôraznil nevyhnutnosť pripojiť spisový materiál týkajúci sa prerokovanej veci a poukázal na to, že „sťažovateľom uplatnené výhrady k zákonnosti postupu súdov i jeho rozhodnutí boli ním uvádzané v priebehu konaní na prvostupňovom, druhostupňovom i dovolacom súde. Ku každému z nich som zaujal stanovisko napr. vo vyjadrení z 04. augusta 2014 k odvolaniu, vo vyjadrení z 10. augusta 2015 k dovolaniu. Na skutočnostiach v nich uvedených v plnom rozsahu zotrávam a v plnom rozsahu si ich osvojujem aj pre účely tohto vyjadrenia k ústavnej sťažnosti. ... poukazujeme na to, že procesná obrana žalovaného v konaní nevychádzala z vymedzených rozhodujúcich okolností prípadu v dôsledku čoho žalovaný ani nemohol dôkazmi opaku preukázať pravdivosť skutkového základu pre tvrdenia a úsudky obsiahnuté v napadnutých článkoch v periodiku, ktorého je vydavateľom. Potom platí, že je daná jeho zodpovednosť za zásah do chránených osobnostných práv, keďže vykonaný zásah vychádzal z nepravdivého skutkového základu.“.

K stanovisku navrhovateľ pripojil svoje vyjadrenie k odvolaniu sťažovateľky proti rozsudku okresného súdu zo 16. júna 2014, ako aj svoje vyjadrenie k dovolaniu sťažovateľky proti napadnutému rozsudku krajského súdu.

Označené stanovisko predsedu krajského súdu a navrhovateľa ústavný súd zaslal na vedomie a prípadné zaujatie stanoviska právneho zástupcovi sťažovateľky, ktorého súčasne vyzval na vyjadrenie, či trvá na ústnom pojednávaní. Právny zástupca sťažovateľky v odpovedi

na výzvu ústavného súdu podaním z 20. júna 2016 oznámil, že na ústnom pojednávaní vo veci netrvá.

Sťažovateľka k stanovisku predsedu krajského súdu uviedla, že najvyšší súd sa v uznesení o odmietnutí dovolania proti napadnutému rozsudku krajského súdu nevysporiadal so všetkými námietkami dovolania, tak ako to tvrdí, keďže dovolanie najvyšší súd odmietol pre jeho neprípustnosť. Sťažovateľka argumentuje, že „Dovolací súd okrem iného vo svojom uznesení konštatoval, že nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože... v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie – vid' § 243a ods. 2, in fine O. s. p., a taktiež konštatoval, že či už konanie, v ktorom bolo vydané napadnuté rozhodnutie, bolo alebo nebolo postihnuté procesnou vadou v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p..., nejde o dôvod, ktorý by zakladal prípustnosť dovolania.“.

K tvrdeniu navrhovateľa o tom, že procesná obrana sťažovateľky nevychádzala z vymedzených rozhodujúcich okolností prípadu, sťažovateľka zdôrazňuje, že už vo vyjadrení k návrhu podrobne popísala hodnotiace úsudky a skutkové tvrdenia vyjadrené v napadnutých článkoch na základe pravdivého a autentického skutkového základu.

Vo vzťahu k tvrdeniu navrhovateľa, že vychádzala z nepravdivého skutkového základu, sťažovateľka poukazuje na skutočnosti obsiahnuté v sťažnosti a zdôrazňuje, že o pravdivosti a autentickosti skutkového základu svedčí aj znalecký posudok z 25. mája 2013, ktorý bol vypracovaný Kriministickým ústavom Praha, Polícia Českej republiky, odborom kriminalistiky, odvetím skúmania fotografií a fotografickej techniky (ďalej len „kriminalistický ústav“), pričom autentickosť a pravdivosť skutkového základu podporili aj svedecké výpovede v občianskom konaní o ochranu osobnosti ... ako žalobcu v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 51 C 232/2012.

Navyššie, sťažovateľka vo svojom vyjadrení k návrhu poukázala na nález ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 340/09 z 18. septembra 2012, z ktorého vyplýva, že v záujme ochrany práva na súkromie dotknutých osôb možno vo všeobecnosti akceptovať a tolerovať, že sa v titulku objavujú expresívnejšie, provokujúce a zveličujúce vyjadrovacie prostriedky.

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľka namieta porušenie svojho základného práva na slobodu prejavu podľa čl. 26 ods. 1 a 2 ústavy v spojení so základným právom na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na slobodu prejavu podľa čl. 10 ods. 1 dohovoru v spojení s právom na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom krajského súdu.

Z doterajšej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že v prípade procesného rozhodnutia (teda odmietavého rozhodnutia, pozn.) najvyššieho súdu o dovolaní prichádza do úvahy aj ústavný prieskum rozhodnutia odvolacieho súdu (napadnutý rozsudok krajského súdu, pozn.), a to v lehote na podanie sťažnosti proti rozhodnutiu o dovolaní (m. m. II. ÚS 324/2010,

III. ÚS 192/2010). Z uvedeného dôvodu ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie pristúpil k preskúmaniu napadnutého rozsudku odvolacieho súdu z hľadiska námietok, ktorými sťažovateľka odôvodňuje porušenie svojich práv garantovaných ústavou a dohovorom.

Podľa čl. 26 ods. 1 ústavy sloboda prejavu a právo na informácie sú zaručené.

Podľa čl. 26 ods. 2 ústavy každý má právo vyjadrovať svoje názory slovom, písmom, tlačou, obrazom alebo iným spôsobom, ako aj slobodne vyhľadávať, prijímať a rozširovať idey a informácie bez ohľadu na hranice štátu. Vydávanie tlače nepodlieha povolenaciu konaniu. Podnikanie v odbore rozhlasu a televízie sa môže viazať na povolenie štátu. Podmienky ustanoví zákon.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

V súlade s čl. 10 ods. 1 dohovoru každý má právo na slobodu prejavu. Toto právo zahŕňa zastávať názory a prijímať a rozširovať informácie alebo myšlienky bez zasahovania štátnych orgánov a bez ohľadu na hranice. Tento článok nebráni štátom, aby vyžadovali udelenie povolenia rozhlasovým, televíznym alebo filmovým spoločnostiam.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Sťažovateľka primárne namieta porušenie slobody prejavu, ktorá tvorí neoddeliteľnú súčasť demokratického usporiadania štátu, pričom v doterajšej judikatúre ústavného súdu, ako aj Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) sa opakovane zdôrazňuje, že sloboda prejavu sa uplatňuje nielen vo vzťahu k „informáciám“ a „myšlienkam“, ktoré sa prijímajú priaznivo, resp. sa pokladajú za neurážlivé a neutrálne, ale aj k tým, ktoré urážajú, šokujú alebo znepokojujú štát alebo časť obyvateľstva. Vyžaduje si to pluralizmus, znášateľnosť a veľkorysosť, bez ktorých nemožno hovoriť o „demokratickej spoločnosti“ (Handyside v. Spojené kráľovstvo, sťažnosť č. 5493/72, rozsudok zo 7. 12. 1976, bod 49). Ústavný súd pritom rešpektuje, že v niektorých konkrétnych situáciách musí ochrana slobody prejavu ustúpiť na úkor iných ústavou či dohovorom chránených hodnôt. Limitujúce klauzuly v čl. 26 ods. 4 ústavy a čl. 10 ods. 2 dohovoru explicitne uvádzajú dôvody obmedzenia slobody prejavu, pričom ide o obmedzenia, ktoré musia zodpovedať vždy demokratickému charakteru spoločnosti („opatrenia v demokratickej spoločnosti nevyhnutné“). Dôvodom takéhoto obmedzenia môže byť aj „ochrana práv a slobôd iných“, teda okrem iného aj záruky vyplývajúce zo základného práva na ochranu osobnosti v rozsahu garantovanom v čl. 19 ústavy a konkretizovanom najmä v § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka, ktoré chránia súkromné osoby pred neoprávnenými zásahmi iných súkromných osôb alebo štátu.

Vychádzajúc zo záväznosti ústavy pre všetky orgány verejnej moci, všeobecné súdy nevynímajúc, ústavný súd konštatuje, že pri rozhodovaní sporov vo veciach ochrany osobnosti musí byť vždy zohľadnená ochrana slobody prejavu, a to minimálne v rozsahu jej ústavných záruk. Uvedené ustanovenia Občianskeho zákonníka teda nemožno aplikovať izolovane, ale je nutné ich vykladať a aplikovať v súlade s ústavou. Nutnosť zohľadniť slobodu prejavu, samozrejme, neznamená rezignáciu na ochranu osobnosti. Znamená to však, že v niektorých prípadoch musí byť uprednostnená sloboda prejavu, aj keď daný prejav môže mať isté nedostatky z hľadiska klasickej zákonnej ochrany osobnosti (porovnaj k tomu aj rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 5 Cdo 55/2008 z 25. februára 2009). Ústavný súd v tejto súvislosti

pripomína tiež povinnosť všeobecných súdov zohľadňovať pri svojej rozhodovacej činnosti relevantnú judikatúru EŠLP a ďalších medzinárodných súdnych orgánov vyvoditeľnú okrem iného aj z čl. 1 ods. 2 ústavy.

Sťažovateľka popri porušení slobody prejavu súčasne namieta aj porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, argumentujúc predovšetkým tým, že krajský súd v napadnutom rozsudku skutkové zistenia a právne závery riadne neodôvodnil, pričom sa len obmedzil na konštatovanie výsledkov jeho hodnotenia bez logického vysvetlenia zistených skutočností.

Ústavný súd pripomína, že čl. 46 ods. 1 ústavy predstavuje primárne ústavné východisko pre zákonom upravené konanie všetkých orgánov verejnej moci Slovenskej republiky príslušných na poskytovanie právnej ochrany garantovanej v siedmom oddiele druhej hlavy ústavy (IV. ÚS 115/07). Základné právo na súdnu ochranu je v demokratickej spoločnosti natoľko favorizované, že pri jeho výkone neprichádza do úvahy (zo strany orgánu verejnej moci) ani jeho zužujúci výklad a ani také formálne interpretačné postupy, následkom ktorých by mohlo byť jeho neodôvodnené (svojvoľné) obmedzenie, či dokonca popretie (m. m. I. ÚS 2/08).

Základné právo na súdnu ochranu vyjadrené v čl. 46 ods. 1 ústavy a rovnako tak právo na spravodlivé súdne konanie garantované v čl. 6 ods. 1 dohovoru predovšetkým zaručuje každému právo na prístup k takejto ochrane a zároveň aj právo na určitú kvalitu súdneho konania pred nezávislým a nestranným súdom, t. j. právo na spravodlivý proces (m. m. IV. ÚS 233/04). Na druhej strane obsah týchto práv nedáva účastníkovi záruku, že súdny spor sa skončí právoplatným rozhodnutím v jeho prospech. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu k porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy dôjde v prvom rade vtedy, ak bola komukoľvek odmietnutá možnosť domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde (prístup k súdu), predovšetkým vtedy, ak všeobecný súd odmietne konať a rozhodovať o podanom návrhu fyzickej osoby alebo právnickej osoby (II. ÚS 8/01, IV. ÚS 115/03, IV. ÚS 159/05).

Ústavný súd vo svojej ustálenej judikatúre tiež zdôrazňuje, že integrálnou súčasťou základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (obdobne aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 60/04). Príslušný orgán verejnej moci (všeobecný súd) však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia príslušného orgánu verejnej moci, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivé konanie (IV. ÚS 115/03). Potreba náležite odôvodniť rozhodnutie orgánu verejnej moci vyplýva z verejného záujmu, pretože je jednou zo záruk, že jeho postup a rozhodnutie nie sú arbitrárne, neprehľadné a zároveň sú kontrolovateľné verejnosťou (m. m. IV. ÚS 296/09).

Keďže krajský súd napadnutým rozsudkom potvrdil ako vecne správny rozsudok okresného súdu zo 16. júna 2014 vo vyhovujúcej časti týkajúcej sa povinnosti sťažovateľky ospravedlniť sa navrhovateľovi a zaslať mu ospravedlnenie ako doporučenú zásielku (k tomu pozri výroky rozsudku okresného súdu zo 16. júna 2014 citované v časti I tohto nálezu), je

nepochybné, že rozhodnutiami všeobecných súdov došlo k zásahu do ústavou garantovanej slobody prejavu sťažovateľky, t. j. došlo k jej obmedzeniu. Kľúčovou úlohou ústavného súdu v konaní o sťažnosti sťažovateľky je teda posúdenie, či v jej veci išlo z ústavného hľadiska o akceptovateľné obmedzenie slobody prejavu.

Z doterajšej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že obmedzenie akéhokoľvek základného práva alebo slobody, a teda aj slobody prejavu možno považovať za ústavne akceptovateľné len vtedy, ak ide o obmedzenie, ktoré má zákonný podklad, zodpovedá niektorému ustanovenému legitímnemu cieľu a je nevyhnutné v demokratickej spoločnosti na dosiahnutie sledovaného cieľa, t. j. ospravedlňuje ho existencia naliehavej spoločenskej potreby a primerane (spravodlivo) vyvážený vzťah medzi použitými prostriedkami a sledovaným cieľom, t. j. musí ísť o obmedzenie, ktoré je v súlade so zásadou proporcionality (m. m. I. ÚS 4/02, I. ÚS 36/02, I. ÚS 193/03).

V posudzovanom prípade išlo nepochybne o obmedzenie slobody prejavu sťažovateľky na zákonomnom podklade, ktorý tvoria ustanovenia § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka, pričom zároveň išlo o obmedzenie, ktoré sledovalo ochranu práva na súkromie, resp. práva na ochranu osobnosti navrhovateľa, čo nepochybne možno považovať za legitímny cieľ. Za týchto okolností je z hľadiska prípadného záveru o ústavnej akceptovateľnosti a udržateľnosti príslušnej časti napadnutého rozsudku krajského súdu podstatné posúdiť, či bol zásah do slobody prejavu sťažovateľky primeraný, t. j. či zodpovedal zásade proporcionality.

Ústavný súd preto pristúpil k preskúmaniu proporcionality medzi zásahom do slobody prejavu sťažovateľky a ústavnými garanciami práva na súkromie navrhovateľa. Na ten účel, obdobne ako v iných porovnateľných prípadoch (napr. II. ÚS 152/08, II. ÚS 326/09, I. ÚS 408/2010, IV. ÚS 492/2012), ústavný súd vykonal test proporcionality založený na hľadaní odpovedí na otázky KTO, O KOM, ČO, KDE, KEDY a AKO v posudzovanom prípade „hovoril“ (uverejnil informáciu).

1. KTO zásah do práva na ochranu osobnosti (práva na súkromie) vykonal

V súvislosti otázkou KTO zásah do práva na ochranu osobnosti vykonal, ústavný súd poukazuje na judikatúru ESLP, z ktorej zjavne vyplýva, že privilegované postavenie z hľadiska ochrany slobody prejavu patrí novinárom a masmédiám, a to zvlášť pri informovaní o veciach verejného záujmu (napr. rozsudok ESLP Prager a Oberschlick v. Rakúsko z 26. 4. 1995, sťažnosť č. 1594/90, alebo rozsudok ESLP Bladet Tromso a Stensaas v. Nórsko z 20. 5. 1999, sťažnosť č. 21980/93). Novinári majú (sociálnu) povinnosť poskytovať informácie a myšlienky týkajúce sa všetkých záležitostí verejného záujmu a verejnosť má právo takéto informácie dostať. Novinárom je pri poskytovaní informácii umožnené používať aj určitú mieru preháňania a provokácie (Perna v. Taliansko, sťažnosť č. 48898/99, rozsudok ESLP zo 6. 5. 2003, bod 39). Ústavný súd sa stotožňuje s týmto prístupom ESLP k ochrane slobody prejavu a práva na informácie, a to nielen z dôvodu jeho authority, ale hlavne z dôvodu presvedčivosti jeho argumentácie, a preto tento prístup uplatňuje vo svojej rozhodovacej činnosti. Vo vzťahu k uvedenému ústavný súd ešte považuje za žiaduce poznamenať, že v posudzovanej veci je sťažovateľka vydavateľkou denníka Nový Čas a prevádzkovateľkou internetového portálu, v ktorom boli inkriminované články uverejnené. Sťažovateľka je v danom prípade teda „nositeľom“ slobody prejavu, a preto sa na ňu vzťahuje zvýšená ochrana (privilegované postavenie) poskytovaná novinárom, resp. masmédiám, ktorú boli pri rozhodovaní v predmetnej veci krajský súd a pred ním aj okresný súd povinné primeraným spôsobom zohľadniť.

Z odôvodnenia rozsudku okresného súdu zo 16. júna 2014, ktoré krajský súd napadnutým rozsudkom „odobril“, vyplýva, že vo veci konajúce súdy privilegované postavenie (zvýšenú ochranu) sťažovateľky, ktoré má v súvislosti so slobodou prejavu a rozširovaním informácií, síce formálne akceptovali, ale s poukazom na správanie sa novinára túto skutočnosť výrazným spôsobom spochybnili, čo sa prejavilo v konečnom dôsledku aj v ich meritórnych záveroch.

Krajský súd v napadnutom rozsudku síce zvýraznil povinnosť novinára poskytovať informácie a myšlienky týkajúce sa všetkých záležitostí verejného záujmu, no zároveň zdôraznil, že „v danom prípade novinár vychádzal z anonymu, t. j. z informácie neoverenej, keď poskytnutá lehota na vyjadrenie bola značne neadekvátne, až šikanujúca“.

Za legitímne nemožno považovať správanie novinára, ktorý pri zverejnení informácií difamačného charakteru nepreukáže, že mal rozumné dôvody spoliehať sa na pravdivosť difamačnej informácie, ktorú šíril, a ďalej ak nepreukáže, že podnikol dostupné kroky k tomu, aby si overil pravdivosť informácie, a to v miere a intenzite, v ktorej mu bolo overenie prístupné, a konečne pokiaľ sám nemal dôvod neveriť, že difamačná informácia je nepravdivá. Zverejnenie takejto informácie nemožno považovať za rozumné, ak si šíriteľ informácie neoverí jej pravdivosť otázkou o osobe, ktorej sa informácia týka, a nezverejní jej stanovisko, s výnimkou nemožnosti takéhoto postupu alebo tam, kde to nebolo nutné (rozhodnutie Snemovne lordov z 28. 10. 1999 vo veci Reynolds v. Times News Papers Limited citované v náleze Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. I. ÚS 453/03, k tomu pozri aj IV. ÚS 302/2010).

Z rozsudku okresného súdu zo 16. júna 2014 vyplýva, že sťažovateľka požiadala v elektronickej komunikácii 13. júna 2011 potom, ako dostala USB kľúč s informáciami, fotografiami a videami zachytávajúcimi stretnutie členov občianskeho združenia ..., ktoré sa uskutočnilo 14. októbra 2010 v reštauračnom zariadení v Rajeckých Tepliciach, o odpovede na otázky týkajúce sa tohto stretnutia všetkých zúčastnených vrátane navrhovateľa, pričom im poskytla lehotu na vyjadrenie do 14. júna 2011. Ešte pred uverejnením prvého článku v denníku ... (15. júna 2011) na výzvu sťažovateľky reagovali dvaja z účastníkov stretnutia v Rajeckých Tepliciach, a to ... a ... Ústavný súd si je vedomý, že sťažovateľkou poskytnutá lehota na odpovede v trvaní jedného dňa bola krátka, avšak s prihliadnutím na charakter a formuláciu otázok (*Ako dlho a odkiaľ sa poznáte so ...?, Prečo ste sa zúčastnili tejto akcie?, Ako hodnotíte fakt, že ... sa na podujatí predvádzal so slúchadlami a zbraňou akou vyčíňal ... v Devínskej Novej Vsi?, Je podľa Vás adekvátne takéto chovanie?, Nový čas má aj fotografiu, na ktorej sú aj stanovy občianskeho združenia zachytené so samopalom a slúchadlami. Zdá sa Vám to adekvátne?*), ktoré boli navrhovateľovi predložené a pritom nevybočovali z rámca bežnej komunikácie (t. j. nevyžadovali prípadnú odbornú prípravu na formulovanie odpovedí), ústavný súd zastáva názor, že záver krajského súdu o tom, že táto lehota bola neadekvátne až šikanujúca, bol neprimeraný.

Sťažovateľka navrhovateľovi poskytla rovnako ako všetkým ostatným zúčastneným stretnutia občianskeho združenia ... rovnaký časový priestor na vyjadrenie sa k informáciám, ktoré boli predmetom inkriminovaných článkov, ponúknutú možnosť však navrhovateľ nevyužil. Navyše, ani po uverejnení prvého článku v denníku ... 15. júna 2011 navrhovateľ nevyužil možnosť požiadať podľa § 7 a nasl. zákona č. 167/2008 Z. z. o periodickej tlači a agentúrnom spravodajstve a o zmene a doplnení niektorých zákonov (tlačový zákon) v znení neskorších predpisov o opravu skutkových tvrdení, ktoré sú podľa neho nepravdivé.

Na základe uvedených skutočností ústavný súd považuje postup sťažovateľky pri zverejňovaní inkriminovaných článkov za legitímny, a preto bolo povinnosťou krajského súdu

(a pred ním aj okresného súdu) zohľadniť pri rozhodovaní o žalobe navrhovateľa jej privilegované postavenie pri ochrane slobody prejavu.

2. O KOM boli inkriminované články a do koho osobnostnej sféry zasahovali

Dôsledkom snahy o podporu výmeny názorov o verejne zaujímavých a prítlačlivých témach je aj kategorizácia osôb, ktorých sa informácie uvedené v tlači či iných médiách týkajú a do ktorých osobnostnej sféry negatívne zasahujú, resp. môžu zasahovať. Hranice akceptovateľnosti šírenia informácií týkajúcich sa osobnostnej sféry sú najširšie u politikov a najužšie u „bežných“ občanov. Navrhovateľ bol v čase publikovania inkriminovaných článkov sudcom najvyššieho súdu.

V nadväznosti na uvedené skutočnosti ústavný súd pripomína, že vo svojej judikatúre už vyslovil právny názor, v zmysle ktorého v línii od verejne neznámych jednotlivcov po politikov sa sudcovia z hľadiska intenzity ochrany osobnosti nachádzajú uprostred s miernou tendenciou smerujúcou k politikom (m. m. II. ÚS 152/08 bod 31, pozri tiež II. ÚS 261/06). Tomuto záveru ústavného súdu v zásade korešponduje aj právny názor ESĽP, ktorý napr. vo veci JULY a SARL Libération proti Francúzsku, sťažnosť č. 20893/03, rozsudok zo 14. februára 2008, uviedol, že členovia justície konajúci v rámci svojej funkcie môžu podliehať širšej miere akceptovateľnej kritiky než bežní občania.

V rozsudku zo 16. júna 2014 okresný súd zdôraznil, že v súlade s judikatúrou ESĽP je prípustná miera kritiky jednotlivých sudcov nižšia ako v prípade kritiky súdov a súdnictva, kde je prípustná miera kritiky vyššia, a zároveň podotkol, že sudcovia vyšších súdov, ku ktorým možno zaradiť aj navrhovateľa, musia znášať tvrdšiu kritiku než sudcovia nižších súdov, pričom v tejto súvislosti zároveň akcentoval aj predmet rozhodovacej činnosti sudcov najvyššieho súdu, ktorí rozhodujú najzávažnejšie prípady, ktoré sú spravidla verejnosti dobre známe. Krajský súd označil navrhovateľa za verejného činiteľa s nižším stupňom ochrany pred zásahmi do jeho osobnostnej sféry, avšak zároveň zdôraznil, že inkriminované články na neho pôsobili *„obzvlášť difamujúco, až kriminalizujúco, keď vo vzťahu na jeho celoživotné povolanie je jeho poslaním zachovávanie princípov spravodlivosti a záujem o dekriminalizáciu spoločnosti, články vyznievajú o to viac poburujúco“*. Citovaný záver krajského súdu pôsobí vo vzťahu k priznaniu nižšieho stupňa ochrany pred zásahmi do súkromia navrhovateľovi ako sudcovi najvyššieho súdu prinajmenšom protirečivo, ak už nie nelogicky. Podľa názoru ústavného súdu navrhovateľ musí práve vzhľadom na svoje postavenie sudcu najvyššieho súdu zniesť vyššiu mieru kritiky a na tom v zásade nič nemení ani spôsob artikulácie tejto kritiky.

V rozsudku okresného súdu zo 14. júna 2014 sa konštatuje, že sťažovateľka s prihliadnutím na § 34 ods. 7 zákona o sudcoch porušila citované ustanovenie, *„podľa ktorého bez súhlasu sudcu nemožno zverejňovať jeho tvár, pričom odporca súhlas navrhovateľa na zverejnenie jeho tváre v predmetných článkoch nemal. Výnimku z tohto ustanovenia nepredstavuje ani tzv. spravodajská licencia v zmysle § 12 ods. 3 OZ.“*. S týmto mechanickým a zjednodušeným záverom okresného súdu sa ústavný súd nestotožňuje.

Účelom citovaného ustanovenia zákona o sudcoch je zaistenie osobitnej ochrany sudcov najvyššieho súdu a Špecializovaného trestného súdu z bezpečnostných dôvodov. Účel zákonnej ochrany identity sudcov najvyššieho súdu sa môže v plnom rozsahu naplniť len vtedy, ak sa jej sudcovia sami nevzdajú, napríklad aj tým, že v minulosti vykonávali funkciu, v dôsledku čoho sa stali známymi osobami, a to nielen v očiach odbornej, ale i laickej verejnosti, ako to je aj v prípade navrhovateľa, ktorý v rokoch 2006 až 2010 zastával funkciu štátneho tajomníka Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo“), bol teda osobou,

ktorá sa zákonnej ochrany svojej identity tým, že pred výkonom funkcie sudcu najvyššieho súdu vykonávala funkciu štátneho tajomníka ministerstva, dobrovoľne vzdala. Navyše, zmyslom ochrany identity sudcov nemôže byť vytváranie nepriechodnej clony vo vzťahu k ich súkromným alebo voľnočasovým aktivitám, o ktorej v danej veci išlo (porovnaj aj II. ÚS 184/2015).

Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd konštatuje, že vo veci sťažovateľky konajúce súdy vo všeobecnej rovine síce v zásade pripustili, že navrhovateľ je ako sudca najvyššieho súdu povinný zniesť vyššiu mieru kritiky ako bežní občania, ale toto východisko pre svoje rozhodovanie zjednodušili, resp. vyložili ho celkom protichodne (v zásade v prospech navrhovateľa). Ústavný súd považuje preto tieto závery všeobecných súdov z ústavného hľadiska za minimálne spochybniteľné, ak už nie neakceptovateľné.

3. ČO bolo obsahom inkriminovaných článkov

Pri posudzovaní proporcionality medzi slobodou prejavu a právom na ochranu osobnosti je nevyhnutné posúdiť aj obsah prejavu sťažovateľky, ktorý mal spôsobiť neprípustný zásah do osobnostných práv navrhovateľa. V denníku ... a na internetovom portáli ... bola 15. júna 2011, 16. júna 2011, 17. júna 2011, 18. júna 2011 a 19. júla 2011 publikovaná séria článkov s názvami: „Zvrátený žúr sudcov!“, „Zvrátená zábava na masakri z Devínskej!“, „Nehorázny žúr sudcov“ – s podtitulkom – „Páni právnici, pozrite do týchto očí!“, „Sudcovia podržali svojich kolegov zo žúru!“, „Páni, aj teraz Vám je tak do smiechu?!“

Ústavný súd vo svojej judikatúre opakovane zdôrazňuje, že poslaním a nezastupiteľnou úlohou tlače je nepochybne šírenie informácií a myšlienok o otázkach verejného záujmu s tým, že je zároveň nepochybniteľným právom verejnosti takéto informácie prijímať [dostať (m. m. I. ÚS 352/2011, IV. ÚS 284/2012)].

Nielen z titulkov, ale aj z celkového obsahu inkriminovaných článkov vyplýva, že ich predmetom boli informácie o súkromnej aktivite navrhovateľa, ako aj iných verejných činiteľov pôsobiacich vo vyšších právnických funkciách (prvý námestník generálneho prokurátora Slovenskej republiky, sudcovia Okresného súdu Čadca, Krajského súdu v Žiline a najvyššieho súdu a vysokoškolský pedagóg) spojenej s členstvom v občianskom združení ... Členstvo v spolkoch, spoločnostiach alebo iných združeníach je prejavom uplatnenia práva slobodne sa združovať s inými a patrí bezpochyby k súkromným aktivitám aj verejných činiteľov. Za určitých okolností sa však aj u verejných činiteľov môžu stať predmetom zvýšeného verejného záujmu nielen ich profesionálne aktivity, ale aj ich súkromný život. Aj aktivity verejných činiteľov súkromného charakteru sú totiž za určitých okolností spôsobilé spochybniť morálnu integritu verejne činnej osoby. O to viac, ak morálny kredit je nevyhnutnosťou a zároveň bazálnym predpokladom výkonu verejnej funkcie sudcu, ktorým navrhovateľ nepochybne v čase publikovania inkriminovaných článkov bol. Preto je celkom pochopiteľné a legitímne, ak je aj súkromná aktivita verejne činnej osoby v centre záujmu tlače.

V rozsudku okresného súdu zo 16. júna 2014 sa k otázke predmetu inkriminovaných článkov okrem iného uvádza: „*Išlo o stretnutie niekoľkých členov občianskeho združenia ..., ktorí sa navzájom poznali a toto stretnutie malo súkromný charakter... išlo o stretnutie, ktoré nesúviselo s výkonom povolania a funkcie účastníkov stretnutia (sudcov, prokurátora), nebolo určené pre verejnosť... a malo súkromný charakter. Z uvedeného je možné vyvodit', že kritika týkajúca sa činnosti účastníkov tohto stretnutia síce požíva vyššiu mieru ochrany, ako keby išlo o stretnutie napr. v ich obydli, ale určite nižšiu mieru ochrany, ako keby sa akcia odohrala v priestoroch výkonu povolania účastníkov alebo na mieste prístupnom širokej verejnosti.*“

Citované právne názory okresného súdu podporil v napadnutom rozsudku krajský súd akcentovaním skutočnosti, že stretnutie členov občianskeho združenia ... malo súkromný charakter.

V nadväznosti na uvedené ústavný súd zdôrazňuje, že pri posudzovaní obsahu prejavu sťažovateľky treba zohľadňovať aj judikatúru ESLP, ktorý pripúšťa, že v prípadoch, v ktorých je terčom kritiky konkrétny predstaviteľ súdnej moci, sa kritika môže dotýkať tak profesijnej sféry, ako aj súkromného života, pričom kritika zasahujúca do profesijnej sféry požíva z hľadiska slobody prejavu vyššiu mieru ochrany, ako v prípadoch, keď ide o kritiku zasahujúcu do súkromného života sudcu (pozri Sabou a Pîrcălab v. Rumunsko, rozsudok ESLP z 28. 9. 2004, sťažnosť č. 46572/99, bod 39). Kritiku zasahujúcu do profesijnej sféry ESLP vo svojich ostatných rozhodnutiach vníma veľmi široko. Ide v podstate o kritiku akéhokoľvek konania sudcu či štátneho zástupcu (prokurátora), ktoré môže mať vplyv na výkon jeho funkcie. Môže ísť napr. o kritiku postupu sudcu v súvislosti s dopravnou nehodou (napr. Obukhova v. Rusko, rozsudok ESLP z 8. 1. 2009, sťažnosť č. 34736/03), v súvislosti so sporným získaním nehnuteľného majetku pre člena rodiny (napr. Sabou a Pîrcălab proti Rumunsku), či o kritiku jeho neštandardných politických väzieb [napr. Rizos a Daska proti Grécku, rozsudok ESLP z 27. 5. 2004, sťažnosť č. 65545/01 (k tomu pozri KMEC, J. – KOSAR, D. – KRATOCHVÍL, J. – BOBEK, M. Evropská úmluva o lidských právech. Komentář. Praha: C. H. Beck 2012, s. 1060 – 1061)].

Predmetom záujmu tlače bolo v konkrétnych okolnostiach prípadu stretnutie členov občianskeho stretnutia ..., ktorého cieľom je podľa stanov tohto občianskeho združenia pôsobiť ako nezávislá organizácia združujúca právnikov (absolventov právnických fakúlt) s cieľom zachovávať a šíriť právnu kultúru a byť jej aktívnym šíriteľom v oblasti právnej istoty. Správanie sa členov tohto občianskeho združenia (zvlášť sudcu všeobecného súdu, ktorého úlohou je aj pri výkone jeho profesie „zachovávať a šíriť právnu kultúru a byť jej aktívnym šíriteľom v oblasti právnej istoty“) pri napĺňaní cieľov tohto združenia sa preto môže stať predmetom legitímneho záujmu tlače, a to bez ohľadu na to, že má primárne súkromný charakter.

Previazanosť súkromnej a profesijnej sféry predstaviteľov justície vyplýva aj z § 30 ods. 1 zákona o sudcoch, prostredníctvom ktorého sa ustanovuje povinnosť sudcu zdržať sa všetkého, čo by mohlo narušiť vážnosť a dôstojnosť funkcie sudcu, a to nielen pri výkone funkcie sudcu, ale aj v občianskom živote ako takom, a dokonca aj po skončení výkonu funkcie sudcu.

Ústavný súd preto považuje za legitímne, ak je stredobodom záujmu médií správanie sa sudcu ako osoby činnejšej v justícii aj na stretnutí súkromného charakteru, a preto bolo povinnosťou krajského súdu zohľadniť túto skutočnosť v prospech sťažovateľky.

4. KDE boli inkriminované články uverejnené

Nie zanedbateľným kritériom, ktoré sa štandardne uplatňuje pri posudzovaní zásahu do slobody prejavu, je „miesto“ kde zazneli, či boli uverejnené inkriminované výroky. Vo všeobecnosti platí, že čím hromadnejšie sa informácia distribuuje, tým vyššia je miera ochrany osobnostných práv.

V posudzovanej veci boli inkriminované články uverejnené v denníku ..., ktorý má celoslovenskú pôsobnosť a pomere vysoký náklad tak v printovej, ako aj elektronickej verzii sprístupnenej na internete. Táto skutočnosť vyznieva v neprospech sťažovateľky. Ústavný súd však podčiarkuje, že kritérium „miesta“ distribúcie inkriminovaných článkov sa musí posudzovať v spojení s kritériom ich autora (KTO inkriminované články uverejnil). Ak je

autorom inkriminovaných článkov novinár, tak jeho privilegované postavenie do značnej miery neutralizuje kritérium „miesta“ ich zaznenia. Tento záver nepochybne treba vziať aj na sťažovateľku ako vydavateľku denníka ...

5. KEDY boli inkriminované články uverejnené

Medzi publikovaním inkriminovaných článkov v denníku ... a stretnutím členov občianskeho združenia ..., ktoré sa uskutočnilo v Rajeckých Tepliciach 14. októbra 2010, ubehlo obdobie viac ako pol roka. Krajský súd v napadnutom rozsudku vyhodnotil tento časový úsek ako taký, ktorým sa znehodnotila aktuálnosť témy justície, a preto záujem tlače o stretnutie občianskeho združenia ... po niekoľkých mesiacoch (krajský súd síce v napadnutom rozsudku zdôrazňuje časový odstup od „masakry v Devínskej Novej Vsi“, ale je logické a zjavné, že vychádza z časového momentu stretnutia členov občianskeho združenia ..., ktoré bolo predmetom inkriminovaných článkov, a nie „masaker“, ku ktorému došlo v Devínskej Novej Vsi, pozn.) vyhodnotil ako novinársku kampaň proti predstaviteľom „*právnickej a teda i sudcovskej spoločnosti s motívom znevážiť ich*“.

Tento predbežný záver krajského súdu vyznieva minimálne ako nepodložený s prihliadnutím na skutočnosť, že k publikovaniu inkriminovaných článkov došlo 15. júna 2011, pričom informácie, fotografie a videá od neznámeho odosielateľa sa do dispozície sťažovateľky dostali najskôr 9. júna 2011 alebo 10. júna 2011 (tvrdenie sťažovateľky o tom, kedy sa dostali tieto informácie do jej dispozičnej sféry, vo veci konajúcej všeobecné súdy nespochybňovali, pozn.). Krátky časový úsek, ktorý ubehol medzi získaním relevantných informácií, fotografií a videí a medzi publikovaním inkriminovaných článkov v médiu, vyznieva zjavne v prospech sťažovateľky realizujúcej svoje právo na slobodu prejavu a naplňujúcej zároveň svoje poslanie.

Rovnako nemožno opomenúť skutočnosť, že v období pred júnom 2011 bola justícia trvalým objektom záujmu verejnosti, pričom predmetom záujmu sa nestala len z dôvodu neprimeraného správania sa niektorých predstaviteľov súdnej moci, ale aj z dôvodu, že sa v tomto období uskutočňovali nie bezvýznamné zmeny v právnom postavení sudcov všeobecných súdov, a teda predstavovali objektívne legitímny predmet záujmu printových i elektronických médií. Ústavný súd v tejto súvislosti pripomína, že legislatívne zmeny v justícii boli avizované už v programovom vyhlásení vlády Slovenskej republiky, ktorá vzišla z volieb do Národnej rady Slovenskej republiky uskutočnených v júni 2010, pričom konkrétnu podobu nadobudli práve v prvej polovici roku 2011. V tejto súvislosti možno poukázať napr. na rozsiahlu novelizáciu zákona o sudcoch z februára 2011, ktorej jednotlivé ustanovenia sa stali neskôr predmetom konania o súlade právnych predpisov pred ústavným súdom (návrh na vyslovenie nesúlady tejto novelizácie s ústavou bol ústavnému súdu doručený v apríli 2011, pozn.). Aj z uvedeného dôvodu bola diskusia týkajúca sa postavenia súdnej moci a jej predstaviteľov v čase publikovania inkriminovaných článkov aktuálna nielen pre odbornú, ale aj laickú verejnosť.

Ústavný súd preto nemôže súhlasiť so záverom krajského súdu, že inkriminované články boli prejavom novinárskej kampane „... *sudcovskej spoločnosti s motívom znevážiť ich*“. Z uvedeného dôvodu bolo žiaduce, aby vo veci sťažovateľky konajúcej všeobecné súdy kritérium času (KEDY boli inkriminované články uverejnené) vyhodnotili v prospech sťažovateľky, resp. minimálne neutrálne.

6. AKO boli informácie v inkriminovaných článkoch formulované

Pri posudzovaní kritéria „AKO“ boli informácie o navrhovateľov v inkriminovaných článkoch sťažovateľkou podané, ústavný súd opätovne poukazuje na judikatúru ESLP, v rámci ktorej sa pri posudzovaní limitov slobody prejavu starostlivo rozlišuje medzi faktami a hodnotiacimi úsudkami. Existenciu faktov možno preukázať, zatiaľ čo otázka pravdivosti hodnotiacich úsudkov nepripúšťa dôkazy (Lingens v. Rakúsko, rozsudok z 8. 7. 1986, sťažnosť č. 9815/82, bod 46; obdobne Feldek v. Slovenská republika, rozsudok z 12. 7. 2001, sťažnosť č. 29032/95, bod 75). Aj keď hodnotiaci úsudok vzhľadom na svoj subjektívny charakter vylučuje dôkaz pravdy, musí vychádzať z dostatočného faktického základu (Jerusalem v. Rakúsko, rozsudok z 27. 2. 2001, sťažnosť č. 26958/95, bod 43). Vo všeobecnosti platí, že čím závažnejšie je obvinenie kritizovanej osoby, tým pevnejší skutkový základ musí toto obvinenie mať (Pedersen a Baadsgaard v. Dánsko, rozsudok zo 17. 12. 2004, sťažnosť č. 49017/99, bod 76).

Z uvedeného vyplýva, že ak v konkrétnom prípade sú z hľadiska ústavnej akceptovateľnosti posudzované hodnotiace úsudky, tak je ochrana výrokov takéhoto charakteru z hľadiska slobody prejavu s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu intenzívnejšia ako v prípade uverejnenia faktov (skutkových tvrdení), ktoré sa môžu ukázať neskôr ako nepravdivé. Tento prístup ESLP k posudzovaniu právnych sporov, ktorých predmetom je konflikt medzi slobodou prejavu a právom na ochranu súkromia, konštantne uplatňuje vo svojej judikatúre aj ústavný súd (napr. II. ÚS 152/08, II. ÚS 326/09, II. ÚS 340/09, IV. ÚS 362/09, IV. ÚS 302/2010), a preto považuje za nevyhnutné ho uplatniť aj vo veci sťažovateľky.

Klasifikácia prejavu ako faktu alebo hodnotiaceho úsudku je vecou posúdenia príslušných orgánov, predovšetkým všeobecných súdov (Prager a Oberschlick v. Rakúsko, už citovaný rozsudok, bod 36).

Ústavný súd sa stotožňuje s tvrdením sťažovateľky, podľa ktorého krajský súd a pred ním aj okresný súd pri posudzovaní zásahu do osobnostných práv navrhovateľa nerozlišovali dôsledne medzi skutkovými tvrdeniami a subjektívnymi hodnotiacimi úsudkami sťažovateľky, čo sa premietlo aj do (podľa názoru ústavného súdu) nesprávneho záveru všeobecných súdov o tom, že sťažovateľka neunesla dôkazné bremeno vo vzťahu k preukazovaniu pravdivosti výrokov obsiahnutých v inkriminovaných článkoch.

Ústavný súd v konkrétnych okolnostiach posudzovanej veci opakovane zdôrazňuje, že subjektívne hodnotiace úsudky požívajú z hľadiska slobody prejavu intenzívnejšiu ochranu ako výroky, ktoré majú charakter skutkových tvrdení. Pri hodnotiacich úsudkoch sa totiž dôkaz pravdivosti nepripúšťa, zatiaľ čo skutkových tvrdeniach sa naopak, dôkaz pravdivosti pripúšťa. Všeobecne aplikovateľné kritérium na klasifikáciu výrokov na fakty a hodnotiace úsudky neexistuje, avšak vo veci Andreescu v. Rumunsko (rozsudok ESLP z 8. 6. 2010, sťažnosť č. 19452/02, body 94 – 96) ESLP konštatoval, že svoju úlohu zohrávajú aj okolnosti, že pôvodca výroku neprezentuje určité skutočnosti ako istoty, ale vyjadruje len pochybnosti či podozrenie, pričom jeho úsilím je v dobrej viere informovať verejnosť o veci všeobecného záujmu.

V napadnutom rozsudku krajský súd zdôraznil, že „... *pokiaľ ide o tvrdenia, že na relevantnom stretnutí členov občianskeho združenia ... hostí vítal ... s nasadenými slúchadlami a so samopalom v ruke, ktoré skutkové tvrdenie prerástlo zároveň do hodnotiaceho úsudku, že tým napodobňoval strelca z masakry v Devínskej Novej Vsi, keď zhodne s názorom súdu prvého stupňa má za to, že uvedená verzia výkladu jeho správania sa je len jednou z možných alternatív a odporca nesúci v konaní bremeno unesenia dôkaznej*

povinnosti o legitimitate tohto výroku ho neuniesol, pretože nepreukázal, že práve táto verzia výkladu je správna, resp. jedine možná“.

Výrok o tom, že týmto správaním ... „*napodobňoval strelca z masakry v Devínskej Novej Vsi*“, vyhodnotil krajský súd ako hodnotiaci úsudok, avšak zároveň zdôraznil, že je len jednou z alternatív, pričom sťažovateľka podľa záveru odvolacieho súdu neuniesla dôkaznú povinnosť na preukázanie toho, že práve ňou prezentovaná alternatíva je správna, a teda jedine možná. Hodnotiaci úsudok (napodobňovanie strelca z masakry v Devínskej Novej Vsi), o ktorý v okolnostiach posudzovanej veci aj podľa názoru ústavného súdu ide, vzhľadom na svoj subjektívny charakter vylučuje dôkaz pravdy, musí však vychádzať z dostatočného faktického základu. Krajský súd však vo svojej podstate sťažovateľku v rozpore s judikatúrou ústavného súdu a ESLP zaťažil preukázaním pravdivosti hodnotiaceho úsudku o „*napodobňovaní strelca z masakry v Devínskej Novej Vsi*“ ako jedinej možnej verzii.

Za týchto okolností ústavný súd považuje záver krajského súdu, podľa ktorého sťažovateľka neuniesla dôkazné bremeno o tom, že „*verzia napodobňovania strelca z Devínskej Novej Vsi*“ bola v danom prípade jedine možná, a teda pravdivá (čo by vylúčilo neoprávnenosť zásahu), za arbitrárny, a teda z ústavného hľadiska neakceptovateľný.

Obdobne sa ústavný súd nemôže stotožniť so záverom okresného súdu, ktorý vo vzťahu k „*napodobňovaniu strelca ...*“ vo svojom rozsudku zo 16. júna 2014 zvyraznil, že nemožno „*... povedať, že ide o pravdivé tvrdenie, pokiaľ sa tvrdí, že ... napodobňoval strelca ..., nakoľko iba on sám môže vedieť, čo týmto konaním mienil, pričom on sám to nepotvrdil*“.

Sťažovateľka argumentuje, že predložila v jej veci konajúcim všeobecným súdom skutočnosti, ktoré podľa jej názoru naplnili požiadavku dostatočného skutkového základu (sťažovateľka tvrdí, že skutkový základ, na základe ktorého vyjadrila hodnotiace úsudky, bol pravdivý a autentický, zachytený na fotografiách a videozáznamoch), pričom krajský súd sa týmito skutočnosťami nezaoberal aj napriek tomu, že jeho povinnosťou *bolo preskúmať, či hodnotiaci úsudok vychádza z dostatočného skutkového základu, a nie to, či je pravdivý* (v konkrétnostiach ústavný súd poukazuje na argumentáciu primeranosti hodnotiacich úsudkov a dostatočného skutkového základu, ktorá je uvedená na stranách 10 až 14 a 20 až 22 odvolania sťažovateľky proti rozsudku okresného súdu zo 16. júna 2014, pozn.).

Ústavný súd považuje za žiaduce poukázať aj na odbornú analýzu Ústavu kriminalistiky a kriminológie, s. r. o., č. UKK-35-VD/2011 z 2. novembra 2011 k skúmaniu autenticity 16 fotografií a 5 videozáznamov, ktoré mala sťažovateľka pri písaní inkriminovaných článkov k dispozícii, ktorú následne predložila aj v jej veci konajúcim súdom. Z označenej odbornej analýzy vyplýva, že „*Analýzou predložených digitálnych fotografií, okrem fotografie s názvom DSC00809 neboli nájdené stopy po technickej manipulácii, za účelom pozmenenia obsahu*“.

Ústavný súd poukazuje aj na znalecký posudok vypracovaný Kriministickým ústavom Praha Polícia Českej republiky z 25. mája 2013, ktorý sťažovateľka taktiež predložila okresnému súdu. V tomto posudku sa uvádza, že „*žiadna z predložených fotografií nevykazuje znaky fotomontáže ani iných dodatočných zásahov do obrazovej informácie. ... všetky argumenty, ktoré uvádza autor v Odbornej analýze č. p. UKK-35-VD/2011 na podporu tvrdení, že predložená fotografia DCS00809.JPG bola podrobená technickej manipulácii za účelom pozmenenia grafického obsahu je možné vyvrátiť*“.

Okresný súd ani krajský súd vo svojich rozhodnutiach nespochybňovali argumentáciu sťažovateľky, že pri písaní inkriminovaných článkov mala k dispozícii dve fotografie, na ktorých je osoba, ktorú identifikovala ako advokáta ... s modrými chráničmi na ušiach a nefunkčným samopalom v rukách. Rovnako z vykonaného dokazovania (odborné stanovisko

a znalecký posudok) vyplýva, že bola spochybnená autenticita len jednej fotografie (jednej z tých dvoch fotografií, na ktorých advokát ... vystupoval s modrými chráničmi na ušiach a nefunkčným samopalom v rukách, pozn.), a nie ako to uvádza okresný súd „*je spochybňovaná autenticita týchto fotografií (resp. aspoň jednej z nich)*“. Z uvedeného zároveň podľa názoru ústavného súdu zjavne vyplýva, že pri písaní inkriminovaných článkov sťažovateľka vychádzala z nespochybniteľného skutkového základu, podľa ktorého aspoň na jednej fotografii bola zobrazená osoba identifikovaná ako advokát ..., ktorý s modrými chráničmi na ušiach a nefunkčným samopalom vítal niektorých účastníkov stretnutia občianskeho združenia ..., ktoré sa uskutočnilo 14. októbra 2010 v reštauračnom zariadení Bonanno v Rajeckých Tepliciach.

Aj vzhľadom na to, že dôkaz pravdy sa pri hodnotiacom úsudku vylučuje, neobstojí podľa názoru ústavného súdu ani ničím nepodložený rigidný záver krajského súdu o tom, že „*modré slúchadlá boli symbolom masakry v Devínskej Novej Vsi nie pre akúkoľvek verejnosť, ale len pre príbuzných obetí tohto činu, pre jeho vyšetrovateľov a napr. pre podnikateľov zaoberajúcich sa prípadne zberateľstvom, či predajom takýchto predmetom a podobne*“.

Neexistujú žiadne pochybnosti o tom, že 30. augusta 2010 (pred stretnutím členov občianskeho združenia ... v Rajeckých Tepliciach) došlo v Devínskej Novej Vsi k streľbe, pri ktorej zomrelo osem ľudí vrátane páchatel'a a 15 ľudí bolo zranených. V dôsledku tohto incidentu vláda Slovenskej republiky vyhlásila na 2. september 2010 štátny smútok, ktorý bol v histórii Slovenskej republiky v poradí šiestym štátnym smútkom (prístupné na <https://sk.wikipedia.org>). V zásade všetky slovenské denníky, ako aj elektronické médiá veľmi podrobne informovali o tomto incidente v období bezprostredne potom, ako k nemu došlo, pričom informácie boli doplnené fotografiami zachytávajúcimi páchatel'a priamo pri čine, na ktorých bol vyobrazený s modrými chráničmi na ušiach a so samopalom v rukách (pozri napr. článok „Iba jedna obeť streľby bol Róm“ publikovaný na webovej stránke denníka Sme 3. septembra 2010 alebo článok „Streľba v Bratislave: Nebol to rasistický útok“ publikovaný na webovej stránke denníka Aktuality 3. septembra 2010). Preto možno reálne predpokladať, že obraz osoby s modrými chráničmi a so samopalom v rukách sa vryl do pamäti veľkej časti verejnosti.

Už citovaný záver krajského súdu je s prihliadnutím na to, že hromadná streľba útočníka v Devínskej Novej Vsi, ku ktorej došlo len niekoľko mesiacov pred inkriminovaným stretnutím občianskeho združenia ..., vyvolala celoslovenský záujem médií a bola dôvodom, pre ktorý vláda Slovenskej republiky vyhlásila štátny smútok, len ťažko obhájitelný. Aj z uvedených dôvodov je podľa názoru ústavného súdu tvrdenie sťažovateľky o tom, že u každej nezúčastnenej osoby, ktorej sú zbežne známe udalosti týkajúce sa streľby v Devínskej Novej Vsi, fotografia, na ktorej je vyobrazený ... s modrými chráničmi na ušiach a v ruke s replikou samopalu, oprávnene vyvoláva dojem „hry na ...“ opodstatnený.

Podľa krajského súdu aj výroky, ktorými sťažovateľka označila stretnutie členov občianskeho združenia ... v reštauračnom zariadení Bonanno za „*zvrhlý žúr*“ a *pod.*, sú hodnotiacimi úsudkami, keď súd prvého stupňa správne na základe vykonaného dokazovania vyhodnotil, že dané hodnotiace úsudky vychádzajú z nepravdivého skutkového podkladu a teda predmetná kritika nie je primeraná...».

Ústavný súd v prvom rade považuje za žiaduce poznamenať, že v zásade všetky citované výroky („nehorázny žúr“, „zvrátený žúr“, „zvrátená zábava“ a „zvrátená párty“) sú primárne použité ako nadpisy inkriminovaných článkoch, resp. nadpisy ich častí. Z uvedeného dôvodu je nevyhnuté pri ich hodnotení prihliadať na funkcie, ktoré titulok (nadpis) v printových médiách

plní. Jeho funkciou (účelom) je upútať a zaujať čitateľa k tomu, aby si článok prečítal a až na tomto základe si osvojil tlačou ponúkané informácie a urobil si o nich vlastný úsudok. Vychádzajúc z tejto funkcie titulku, možno aj z hľadiska ochrany práva na súkromie dotknutých osôb vo všeobecnosti akceptovať a tolerovať, že sa v titulku objavujú expresívnejšie, provokujúce či zveličujúce vyjadrovacie prostriedky, a to zvlášť vtedy, ak ide o médium bulvárneho typu, ku ktorým denník Nový Čas v zásade možno zaradiť (k tomu pozri aj II. ÚS 340/09).

Okresný súd v rozsudku zo 16. júna 2014 zdôraznil, že legitímnosť výrokov „*nehorázny žúr, zvrátený žúr, zvrátená zábava a zvrátená párty*“ sťažovateľka odôvodňovala okrem napodobňovania na strelca ... aj správaním účastníkov stretnutia v reštauračnom zariadení Bonanno „*počas tanca ... so soškou spravodlivosti, počas ktorého prítomní tlieskali a taktiež počas vulgárneho a neúctivého ústneho prejavu prokurátora ...*“. Ústavný súd sa síce nevie stotožniť s čiastkovými závermi okresného súdu, s ktorými vyslovil súhlas krajský súd, že tanec ... „*nemožno považovať ani za nemorálne či inak opovrhnutiahodné konanie*“ a že použitie neslušných výrazov prokurátora ... rovnako nemožno označiť ani „*za použitia veľkej dávky preháňania, ako nehorázny či zvrátený žúr*“, ale na druhej strane nepovažuje za nevyhnutné ich zásadnejšie spochybňovať. Ústavný súd ale považuje za žiaduce zdôrazniť, že všeobecný súd rozhodujúci vo veci zásahu do osobnostných práv musí zohľadniť organickú väzbu medzi titulkom (nadpisom) určitého článku a jeho celkovým vecným obsahom. Preto aj keď sa jednotlivé formy správania účastníkov stretnutia v reštauračnom zariadení Bonanno nemuseli javiť izolovane ako „*nehorázne*“ či „*zvrátené*“, mohli tak pôsobiť v celkovom kontexte zvlášť za situácie, ak je predmetom záujmu tlače správanie sa verejných činiteľov, u ktorých je morálny kredit nevyhnutnosťou a zároveň bazálnym predpokladom výkonu verejnej funkcie. U navrhovateľa ako sudcu najvyššieho súdu sa žiada celkom nepochybné vyšší štandard akceptovateľného správania ako u ostatných občanov a túto skutočnosť je potrebné rigoróznym spôsobom zohľadniť pri rozhodovaní o zásahu do jeho osobnostných práv. Za týchto okolností ústavný súd považuje za legitímne a z ústavného hľadiska akceptovateľné, ak sa v súvislosti so správaním verejne činných osôb v inkriminovaných článkoch použijú silnejšie slová „*zvrátený*“ ako synonymum slov nemorálny a nemravný alebo slovo „*nehorázny*“ ako synonymum slov poburujúci a bezočivý (Krátky slovník slovenského jazyka. Red. J. Kačala – M. Pisárčiková – M. Považaj. 4. dopl. a upravené vydanie. Bratislava: Veda 2003).

Okrem už uvedeného je podľa názoru ústavného súdu nevyhnutné prihliadať aj na ďalšie skutočnosti, ktorými sťažovateľka odôvodňovala formuláciu hodnotiacich úsudkov vo všeobecnosti, a to výber stretnutia občianskeho združenia ... v reštauračnom zariadení Bonanno, ktorého vnútorné priestory obsahujú napodobeniny zbraní, fotografie «*a iné veci z „mafianskeho“ prostredia*» alebo „*stanovy občianskeho združenia ... zachytené vedľa makety samopalu s modrými slúchadlami*“.

Je pritom irelevantné, že ako to uvádza krajský súd v napadnutom rozsudku, samotný navrhovateľ „*so soškou netancoval... a ani nebol autorom a prednášateľom kritizovaného prejavu, zúčastnil sa len súkromného stretnutia, kde sa uvedené konania vyskytli, nekomentoval ich, nevyjadroval sa k nim*“, keďže to (ako uvádza aj sťažovateľka) nevyplýva ani z jedného z hodnotiacich úsudkov a skutkových tvrdení sťažovateľky použitých v inkriminovaných článkoch.

Za týchto okolností ústavný súd nemôže akceptovať záver okresného súdu, s ktorým sa stotožnil aj krajský súd, podľa ktorého „*Z fotografií a zvukovo – obrazových záznamov, ktoré mal odporca k dispozícii pri písaní napadnutých článkov, nemožno vyvodit', že by sa účastníci*

stretnutia správali neslušne, nadmerne hlučne, vulgárne, obscénne, zvrhlo, zvrátene, alebo inak neakceptovateľne, alebo že by nadmerne požívali alkoholické nápoje. ... nemožno preto, ani za použitia veľkej dávky prehánania, prípustnej pre novinárov, označiť predmetné stretnutie ako nehorázný žúr, zvrátený žúr (synonymom slova zvrátenosť je aj zvrhlosť)...“, ako ani záver o tom, že hodnotiace úsudky *„nehorázný žúr, zvrátený žúr, zvrátená zábava a zvrátená párty“* vychádzajú z nepravdivého skutkového základu, a preto predstavujú neprimeranú kritiku.

Na základe čiastkových záverov vyslovených pri hodnotení jednotlivých kritérií testu proporcionality nepovažuje ústavný súd záver krajského súdu o neprimeranom zásahu do práva na ochranu súkromia navrhovateľa z ústavného hľadiska za udržateľný, keďže nie je výsledkom ústavne akceptovateľného vyvažovania medzi právom na ochranu osobnosti a slobodou prejavu. Ústavná neudržateľnosť záveru krajského súdu vyplýva najmä z toho (popri nedostatočnom zohľadnení privilegovaného postavenia sťažovateľky pri ochrane slobody prejavu, legitímnosti a aktuálnosti témy, ktorá tvorila obsah inkriminovaných článkov a aktuálnosti), že tak krajský súd a okresný súd pri hodnotení inkriminovaných článkov nedostatočne rozlišovali medzi hodnotiacimi úsudkami a skutkovými tvrdeniami, a preto sťažovateľku neprimerane zaťažili bremenom preukázania pravdivosti tvrdenia o *„napodobňovaní strelca z masakry v Devínskej Novej Vsi“*. Rovnako sa ústavný súd nemôže stotožniť s tým, že krajský súd a pred ním okresný súd nezohľadnili primeraným spôsobom vzájomnú organickú previazanosť nadpisov inkriminovaných článkov s ich obsahom pri posudzovaní toho, či existoval dostatočný faktický základ pre výroky *„nehorázný žúr, zvrátený žúr, zvrátená zábava a zvrátená párty“*, čo malo podľa názoru ústavného súdu zásadný vplyv na rozhodnutie vo veci.

V nadväznosti na uvedené ústavný súd dospel k záveru, že právne závery, na ktorých je založený napadnutý rozsudok krajského súdu, z hľadiska konkrétnych okolností posudzovanej veci neprimerane preferujú právo navrhovateľa na ochranu súkromia na úkor slobody prejavu sťažovateľky, pričom nie sú navyše ústavne akceptovateľným spôsobom odôvodnené. Ústavný súd preto rozhodol, že napadnutým rozsudkom krajského súdu došlo k porušeniu jej základných práv podľa čl. 26 ods. 1 a 2 v spojení so základným právom podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva podľa čl. 10 ods. 1 v spojení s čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

III.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie.

Podľa § 56 ods. 2 prvej vety zákona o ústavnom súde ak sa základné právo alebo sloboda porušili rozhodnutím alebo opatrením, ústavný súd také rozhodnutie alebo opatrenie zruší.

Podľa § 56 ods. 3 písm. b) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd sťažnosti vyhovie, môže vrátiť vec na ďalšie konanie.

Podľa § 56 ods. 6 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd právoplatné rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah zruší a vec vráti na ďalšie konanie, ten, kto vo veci vydal rozhodnutie, rozhodol o opatrení alebo vykonal iný zásah, je povinný vec znova prerokovať a rozhodnúť. V tomto konaní alebo postupe je viazaný právnym názorom ústavného súdu.

Vzhľadom na skutočnosť, že ústavný súd rozhodol o tom, že napadnutým rozsudkom krajského súdu boli porušené základné práva sťažovateľky podľa čl. 26 ods. 1 a 2 v spojení s čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj jej práva podľa čl. 10 ods. 1 v spojení s čl. 6 ods. 1 dohovoru, rozhodol zároveň aj o zrušení rozsudku krajského súdu sp. zn. 4 Co 567/2014 z 8. apríla 2015 a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie (bod 2 výroku tohto nálezu). Krajský súd bude po vrátení veci na ďalšie konanie viazaný právnymi názormi ústavného súdu vyjadrenými predovšetkým v II. a III. časti tohto nálezu (k tomu pozri aj odôvodnenie uvádzané ďalej).

Nad rámec záverov vyslovených v časti II tohto nálezu ústavný súd považuje za žiaduce na tomto mieste poukázať aj na námietku sťažovateľky o ústavnej neudržateľnosti časti výroku rozsudku okresného súdu, s ktorým sa stotožnil krajský súd, v zmysle ktorého sťažovateľka v inkriminovaných článkoch označila navrhovateľa ako *«priameho účastníka „zvrátenej párty alebo zvráteného žúru sudcov, prokurátora a advokáta, ktorá sa hrala a zabávala na účet vraha ..., strelca masakry z Devínskej Novej Vsi“»*, pričom okresný súd vyhodnotil toto tvrdenie sťažovateľky za nepravdivé. Okresný súd tento záver odôvodnil tým, že u navrhovateľa nebolo preukázané, že bol prítomný pri situácii, keď mal jeden z účastníkov stretnutia *„nasadené modré chrániče uší a v rukách samopal, a že by sa na tomto jeho počínaní bavil... V tomto smere zaťažovalo dôkazné bremeno odporcu (pokiaľ sa aj odporca snažil spochybníť dôveryhodnosť svedka ..., ktorý vo svojej výpovedi potvrdil, že spolu s navrhovateľom prišli na stretnutie neskôr, a teda nevideli ... s chráničmi a zbraňou v rukách, a to najmä listom ... zo dňa 28.6.2011, toto je irelevantné, nakoľko ani tento list, ani iný dôkaz, ktorý bol navrhnutý resp. vykonaný v konaní nepreukazuje, že navrhovateľ bol prítomný pri tejto situácii). Napriek tomu odporca v napadnutých článkoch uviedol celé meno navrhovateľa, fotografiu jeho osoby a tiež aj to, že je trestným sudcom Najvyššieho súdu SR, a to v spojení s tvrdeniami, že sa zúčastnil zvrhlého, nehorázneho žúru a zabával sa na počínaní advokáta, ktorý podľa odporcu napodobňoval ..., a že tento žúr bol výsmechom obetí masakry v Devínskej Novej Vsi. ... Pokiaľ odporca poukazoval na list štyroch sudcov NS SR (vrátane navrhovateľa) adresovaný ministerke spravodlivosti, v ktorom uviedli, že pri príchode na miesto ich vítal jeden z členov združenia ... s nefunkčným samopalom v rukách a s nasadenými streleckými chráničmi uší s tým, že sú unesení a musia zaplatiť výkupné, treba dodať, že zároveň v liste uviedli, že celá toto akcia trvala len veľmi krátku dobu a tí, čo prišli neskôr ani o nej nevedeli. Teda ani tento list nepreukazuje, že navrhovateľ bol pri kritizovanom počínaní ... prítomný a zabával sa na ňom. Pokiaľ je v médiách uverejnená informácia o tom, že niekto sa zúčastnil zvrhlého, nehorázneho žúru a zabával sa na počínaní advokáta, ktorý napodobňoval ..., a že tento žúr bol výsmechom obetí masakry v Devínskej Novej Vsi, pričom takáto informácia nemá podklad v skutkovom základe a ide o neprimeranú kritiku, ide o informáciu, ktorá je objektívne spôsobilá zasiahnuť do práva na ochranu osobnosti...“*.

V nadväznosti na citované sťažovateľka argumentuje, že jej tvrdenie o tom, že navrhovateľ sa predmetného stretnutia zúčastnil, je pravdivé a nespochybniteľné, *„nakoľko to vyplýva z výpovede samotného navrhovateľa, svedkov a taktiež fotografií a videodokumentácie, ktorá je založená v súdnom spise“*.

Krajský súd vo vzťahu k preukazovaniu pravdivosti tvrdenia o tom, že navrhovateľ sa zúčastnil *„napodobňovania strelca ...“*, v napadnutom rozsudku uviedol, že sťažovateľkou navrhnuté *„dokazovanie nie je spôsobilé preukázať legitimitu zásahu, pretože by nepreukázalo, že ... napodobňoval strelca ... a že iná verzia výkladu jeho správania nie je možná, rovnako, že navrhovateľ sa práve na uvedenom aspekte správania sa ... zabával a stotožňoval s ním. Je preto i irelevantná skutočnosť, či v čase tohto správania sa ... na stretnutí bol prítomný alebo či*

naň prišiel až neskôr a dokazovanie v tomto smere by bolo vzhľadom na nepodstatnosť vo vzťahu k rozhodnutiu vo veci nadbytočné, a to i pokiaľ ide o dokazovanie navrhnuté odporcom písomným podaním zaslaným súdnu dňa 11.6.2014, t. j. po vyhlásení uznesenia o skončení dokazovania.“

Vzhľadom na už vyslovený záver o ústavne neudržateľnom postupe krajského súdu pri preskúvaní akceptovateľnosti hodnotiaceho úsudku o „*napodobňovaní strelca ...*“ a neprímeranom zaťažení sťažovateľky dôkazným bremenom v súvislosti s preukazovaním pravdivosti tohto hodnotiaceho úsudku ústavný súd nepovažuje záver krajského súdu o tom, že je „*irrelevantná skutočnosť, či v čase tohto správania sa ... na stretnutí bol prítomný (navrhovateľ, pozn.) alebo či naň prišiel až neskôr*“, vo vzťahu k rozhodnutiu vo veci za akceptovateľný.

Z hľadiska komplexného a objektívneho preskúmania odvolacej argumentácie sťažovateľky po vrátení veci na ďalšie konanie by preto bolo žiaduce, aby sa krajský súd zaoberal aj s tvrdením sťažovateľky, podľa ktorého bol navrhovateľ priamym účastníkom „*zvrátenej pártý*“, ktorý sa hral a zabával na účet vraha ..., a formuloval k nemu svoj záver.

Už len pre úplnosť ústavný súd v súvislosti s požiadavkami na ústavne akceptovateľné odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu zdôrazňuje, že v záujme plnej realizácie základného práva účastníka na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a jeho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru bude úlohou krajského súdu po vrátení veci na ďalšie konanie uviesť, akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil.

IV.

Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy. Vzhľadom na okolnosti posudzovanej veci ústavný súd priznal sťažovateľke úhradu trov konania za jej právne zastupovanie v konaní pred ústavným súdom Advokátskou kanceláriou BĀNOS s. r. o., Mierové námestie 2, Galanta.

Ústavný súd priznal úhradu za tri úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia, podanie sťažnosti a vyjadrenie doručené ústavnému súdu 24. júna 2016) vykonané v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 3 a § 13a ods. 1 písm. a) a c) a § 16 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „*vyhláška*“). Ústavný súd vychádzal pri rozhodovaní o priznaní trov konania z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2015 (úkony právnej služby vykonané v roku 2016), ktorá bola 858 €.

Sťažovateľke ústavný súd priznal za každý úkon sumu 143 €, čo predstavuje spolu 429 €, a režijný paušál (§ 16 ods. 3 vyhlášky) za 3 úkony po 8,58 €. Výslednú sumu ústavný súd navýšil o daň z pridanej hodnoty (právny zástupca sťažovateľky je platcom DPH). Celková suma úhrady trov konania tak predstavuje 545,69 € (bod 3 výroku tohto nálezu).

Priznanú úhradu trov konania je krajský súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľky (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 Civilného sporového poriadku).

S prihliadnutím na § 52 ods. 3 zákona o ústavnom súde dočasné opatrenie o odklade vykonateľnosti napadnutého rozsudku krajského súdu vo vyhovujúcej časti týkajúcej sa povinnosti odporkyne ospravedlniť sa navrhovateľovi a zaslať navrhovateľovi

ospravedlnenie ako doporučenú zásielku, o ktorom ústavný súd rozhodol uznesením sp. zn. II. ÚS 224/2016 zo 17. marca 2016, zanikne nadobudnutím právoplatnosti tohto nálezu.

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.